

Vanhusneuvosto on huolissaan kotihoidon tilasta Turussa

Turussa on vanhusvoittoinen väestö muuhun maahan verrattuna. Turussa on n. 38 000 yli 65-vuotiasta, joista vajaa 3 000 on Turun kaupungin kotihoidon piirissä.

Vanhusneuvosto on kiinnittänyt huomionsa Turun kaupungin kotihoidon ongelmiin, joista erityisesti siihen, että kotona yksin asuvat vanhukset eivät saa heidän tarvitsemaansa ja heille määriteltyä hoivaa. Siitä kertoo seuraava tilasto viime vuodelta.

Tilasto Turussa säännöllisen palvelun asiakkaille suunnitelluista ja toteutuneista kotikäynneistä vuonna 2017:

Asiakkaat	2 662
suunnitellut tunnit	701 077
toteutuneet tunnit	533 719
toteutuneet käynnit	1 407 694

Tilasto osoittaa, että neljäsosa palvelusuunnitelmaan kirjatusta kotikäyntien tunneista ei ole toteutunut. Asiakkaat eivät ole saaneet sitä, mitä heille on luvattu ja lain mukaan kuuluu. Iso epäkohta on, että palvelut laskutetaan suunniteltujen eikä toteutuneiden tuntien mukaan eli asiakkaat maksavat avusta, jota eivät ole saaneet.

Joku käymättä jäänyt kerta voi olla kohtalokas ja jota ei voi enää paikata mahdollisesti jonain toisena päivänä korvauksena annettulla kylvetyksellä. Vanhus on voinut vaikka kaatua kotona ja joutua makaamaan tuntikausia ilman, että kukaan tulee apuun. Vanhusten pitää saada tuntea, että heistä huolehditaan myös kotihoidossa, eikä jätetä heitteille.

Toteutumattomien kotikäyntien syyt

Selityksenä toteutumattomille käynneille on annettu syyksi, että hoitajia ei ole tarpeeksi. Paikkoja on jatkuvasti avoinna, mutta niihin ei ole tulijoita.

Olisikohan syynä se, että Turun kotihoidossa on ympäristökuntiin verrattuna huonommat palkat.

Koska työntekijöitä on liian vähän, aiheuttaa se kiirettä ja stressiä niille, jotka joutuvat tekemään poissa olevien työt. Kiire aiheuttaa sen, että työn tekemiseen jää liian vähän aikaa. Lisäksi hoitajat oireilevat, sairastuvat ja ovat poissa töistä.

Huhtikuussa on saatu lisää 15 vakanssia. Se ei riitä, koska ongelmana on, että sijaiksi ei saada koulutettuja kotihoidon työntekijöitä. Resurssipoolissa (varahenkilöstö) on 37 vakanssia, joka määrä ei riittänyt alkuvuonna. Tähän vaikutti kyllä osittain influenssaepidemia, joka koetteli myös kotihoidon työntekijöitä. Poissaolot näkyvät myös alkuvuoden tilastoissa. Resurssipoolissa poissaoloprosentti sairauden takia oli 11 prosenttia.

Kotihoidon työn houkuttavuuteen tulisi panostaa kaikin keinoin

Kohtuullisen palkan ja hyvin toimivan työyhteisön houkuttavuutta lisää työntekijöitä arvostava työnjohto. Jos työntekijää kohdellaan ystävällisesti ja arvostavasti, niin hän maksaa sen hyvin tehdyllä työllään moninkertaisesti takaisin ja se taas tuntuu asiakkaalle parempana kohteluna. Työntekijöiden hyvinvointiin tulee panostaa ja työntekijöitä kuunnella.

Työn toimintamalli ja aikataulut

Jos työn organisaatio- ja toimintamalli, johto ja ohjaus eivät toimi, niin lopputulos ei ole hyvä. Tästä kärsii hoitaja ja yksin kotona asuva, mahdollisesti hyvinkin huonokuntoinen vanhus. Kaikilla vanhuksilla ei ole omaisia ja puolestapuhujia, jotka puuttuisivat asiaan. Huonoa hoitoa tai paremminkin hoitamattomuutta ei pidä sallia Suomen kaltaisessa hyvinvointivaltiossa.

Henkilöstön edustaja kertoi heitä haastatellessamme kotikäyntien aikatauluttamisesta seuraavaa:

Työnjärjestelijä laatii edellisenä päivänä työlistan, josta näkyy kunkin työntekijän osalta aikataulu, missä käydään ja mihin aikaan. Seuraavana aamuna hän toteaa, että osa työntekijöistä ei ole tullut töihin, jolloin hän soittaa resurssipooliin ja tilaa sieltä sijaisen. Siinä vaiheessa kun sijainen on ehtinyt työpaikalle, ovat aikataulut jo pielessä.

Työnjärjestelijä tekee uuden aikataulun ottaen huomioon, että sijaisia ei aina saada, jolloin työssä olevien on hoidettava myös poissaolevien asiakkaat.

Työlistaan on tällöin merkitty käytäviä asiakaskohteita limittäin ja päällekkäin. Jokainen ymmärtää sen, että kahdessa paikassa ei voi olla samanaikaisesti. Tämä aiheuttaa ylimääräistä kiirettä, aikataulut eivät pidä paikkaansa, aikaa asiakkaan luona on vähemmän käytettäväksi kuin mitä on sovittu. Siirtymäaikoja paikasta toiseen ei ole varattu riittävästi. Kuitenkin päivittäinen siirtymäaika on yhteensä keskimäärin puolitoista tuntia. Välimatkojen arviointi on vaikeata. Kotona mahdollisimman pitkään asumisen toimintamalli on hyvä silloin kun palvelut toimivat vanhuksen toimintakykyä tukevalla tavalla.

Ruotsinkieliset kotihoitopalvelut Turun kaupunki ostaa Folkhälsanilta, jolla tällä hetkellä kuitenkin on asiakkaita vain kahdeksasta alueesta, vaikka alueita on 21.

Kaupungin kanssa on sovittu, että asia tutkitaan ja selvitetään, moniko asiakas toivoisi ruotsinkielistä palvelua eri alueilla. Lisäksi on pyydetty muistuttamaan alueiden johtajia ruotsinkielisistä palveluista ja tiedustelemaan kiinnostuksesta kielikursseihin henkilökunnan keskuudessa. Todettu myös, että tällä hetkellä kieltä osaavat henkilökunnan keskuudessa ja sitä toivovat asiakkaiden joukossa, eivät kohtaa, mutta siihen on luvassa parannusta kun toiminnanohjauksessa otetaan käyttöön uusi Pegasos Mukana -järjestelmän optimointiosio kaikilla kotihoidon alueilla ja kotihoidon resurssipoolissa.

Eri kulttuurit tulee huomioida kotihoitoa toteutettaessa.

Turun kaupungin vanhusneuvosto

21.5.2018

Dnro 5979-2018
(05 05 00)

Raja siirtymisessä ympärivuorokautiseen, valvottuun asumiseen on nykyisessä toimintamallissa liian kaukana ainakin kahden ihmisryhmän osalta; näitä ovat ne muistisairaat, jotka eivät löydä kaupungilta kotiinsa ja toiseksi ne liikuntarajoitteiset, jotka eivät tarpeen vaatiessa omin avuin pääse ovesta ulos.

Turun kaupungilla on vastuu vanhusten kotihoidosta

Työntekijöitä eikä heidän työnjohtoaan voida syyttää siitä, että työntekijöitä ei ole tarpeeksi ja että paikkoja ei saada täytetyksi.

Päävastuu kotihoidosta on ylemmällä johdolla, jonka täytyy reagoida ongelmiin ja niiden syihin sekä tehdä tarvittavat suunnitelmat asioiden korjaamiseksi.

Kaiken kaikkiaan koko toimintamalli on käytävä läpi ja korjattava epäkohdat kaikilla tasoilla. Tämä vaatii ylimmältä johdolta ja lautakunnilta vahvaa paneutumista asiaan ja tarvittavia resursseja pikaisesti lisää.

Vanhuspalvelulaki määrää, että hoidon ja huolenpidon turvaavat sosiaali- ja terveystyöpalvelut on toteutettava niin, että iäkäs ihminen voi kokea elämänsä turvalliseksi, merkitykselliseksi ja arvokkaaksi.

Turun kaupungin vanhusneuvosto edellyttää, että kaupunkimme ylin johto puuttuu kotihoidon tilaan ja tekee pikaisesti päätöksiä epäkohtien korjaamiseksi. Odotamme vastausta 20.6.2018 mennessä.

Turussa 17.5.2018

Turun kaupungin vanhusneuvoston puolesta

Soili Raitanen
vanhusneuvoston puheenjohtaja

Tiina Mäkinen
vanhusneuvoston esittelijäsihteeri

Jakelu

tied kaupunginhallitus
laup sosiaali- ja terveystyöpalvelut
tied valtuustoryhmien puheenjohtajat
tied Ahonen Sari
tied Kauniskangas Katariina
tied Liuksa Riitta
tied Vuorinen Anne